

Notat om underkompensation i forbindelse med 10 øres pristillægget

Baggrund og lovgivning

Landbaserede vindmøller som er mellem 10 og 20 år gamle og som har opbrugt fuldlasttimerne i overgangsordningerne, modtager et pristillæg på op til 10 øre/kWh. Pristillægget beregnes af Energinet.dk på månedsbasis som 36 øre minus månedens gennemsnitlige markedspris, dog højst 10 øre og mindst 0 øre. Tillægget supplerer således den aktuelle markedspris med et tillæg på op til 10 øre/kWh.

10 øres pristillægget blev indført i 2003 efter at de politiske partier bag energireformaftalen fra juni 2002 blev enige om følgende regler, jf. den politiske aftaletekst:

- ” - Et samlet pristillæg på 10 øre/kWh (modsvarende CO2 afgiften) oveni markedsprisen
- Samlet loft for støtte + markedspris på 36 øre/kWh.
- Pristillæg tidsbegrænses til i alt 20 år.”

De nye regler blev præciseret i Elforsyningsloven med en beregning af markedsprisen på timebasis og en årlig tilbageregulering (negativt pristillæg) såfremt det samlede beløb for pristillæg og markedspris oversteg de nævnte 36 øre/kWh.

Allerede i løbet af 2004 og 2005 blev reglerne ændret på baggrund af en ny politisk aftale og et ønske om en forenkling af afregningspriserne. I den politiske 29.marts 2004 aftale om vindenergi og decentral kraftvarme blev følgende aftalt:

”Der gennemføres en forenkling af beregningen af markedspris plus støtte, som ikke må overstige 36 øre/kWh for eksisterende vindmøller, der ikke længere er omfattet af overgangsordninger. Ændringen indebærer, at markedsprisen fastsættes som et månedsgennemsnit og ikke som spotprisen i den enkelte produktionstime.”

Desuden blev det negative pristillæg afskaffet. Den nye beregningsmetode blev indskrevet i Elforsyningsloven i 2005 og er senere overflyttet til den nuværende VE-lov, hvor beregningsmetoden er anført i § 51:

§ 51, stk. 2, nr. 2:

Markedsprisen for elektricitet fra vindmøller omfattet af § 38 bortset fra de i nr. 3 nævnte fastsættes på månedsbasis som et vægtet gennemsnit af markedsværdien af den samlede elproduktion fra vindmøller i pågældende område ved spotprisen, jf. stk.3.

stk. 3:

Med spotprisen for elektricitet menes den timepris, som den elektriske elbørs, Nordpool, angiver på spotmarkedet for pågældende område.

Ovenstående regler gælder både for de møller som er nettilsluttet før 1. januar 2003, og for de (relativt få) møller som er opstillet i 2003 og 2004 og som modtager et (op til) 10 øres pristillæg i 20 år og som ligeledes beregnes efter ovennævnte § 51.

Gennemsnitspris afviger fra den faktisk opnåede pris

Energinet.dk beregner i overensstemmelse med lovgivningen en produktionsvægtet gennemsnitspris for alle vindmøller i det pågældende prisområde, altså for henholdsvis Øst- og Vestdanmark. Men den faktiske opnåede pris pr. kWh for de vindmøller, som modtager 10-øres pristillægget vil ofte afvige fra dette samlede gennemsnit. Dels er der andre både ældre og nyere landmøller, men især har flere og flere havvindmøller indflydelse på den gennemsnitlige markedspris.

Havvindmøller producerer typisk mere ved lave vindstyrker end landmøller. Lave vindstyrker er ofte sammenfaldende med timer med en relativt højere elpris. Desuden stoppes eller nedreguleres havvindmøller oftere end landbaserede vindmøller ved meget lave eller negative elpriser. Begge forhold trækker den samlede gennemsnitlige pris opad og dermed pristillægget nedad. I sådanne situationer opnår ”10-øres møllerne” derfor ikke fuldt ud det pristillæg oveni markedsprisen - på op til i alt 36 øre/kWh - som var forudsat i de politiske aftaler.

I januar 2011 var forskellen på gennemsnitprisen for land og havmøller særlig tydelig og over 1 øre pr. kWh, jf. nedenstående tabel.(jf. oplysninger fra Energinet.dk og Vindenergi Danmark).

Realiserede gennemsnitspriser for alle vindmøller, øre/kWh, januar 2011

	Vest	Øst
Hav	35,84	35,60
Land	34,37	34,23

Differencen mellem den samlede gennemsnitspris som Energinet.dk beregner og den afregning som ”10-øres møllerne” opnår (hos Energinet.dk) var i januar ligeledes over 1 øre/kWh i både Øst og Vest. Dermed var der i januar 2011 en underkompensation for de pågældende vindmøller i hele Danmark på over 1 øre/kWh i forhold til de forventede 36 øre.

Afregning og pristillæg op til 36 øre/kWh hos Energinet.dk, januar 2011

	Afregning	Pristillæg	I alt	Manko, øre/kWh
Vest	33,67	1,231	34,901	-1,099
Øst	33,8	0,957	34,757	-1,243

Vindressourcen varierer fra måned til måned og fra landsdel til landsdel. Reparationer og forskellige grader af nedlukninger ved negative priser kan ligeledes medvirke til at forskellige vindmøller opnår forskellige gennemsnitlige afregninger i de enkelte måneder. Der kan således være forskel fra landmølle til landmølle, men især havmøllernes mulighed for i gennemsnit at opnå relativt højere afregninger vil påvirke den gennemsnitpris som Energinet.dk beregner som grundlag for 10-øres-tillægget.

I den forbindelse kan det bemærkes, at der siden den energipolitiske aftale i 2002, som udgjorde startpunktet for 10-øres-tillægget, er taget politisk beslutning om udbygning af havmølleparkerne, Horns Rev II, Nysted II (Rødsand II) og Anholt. I 2009 og 2010 blev Horns Rev II og Nysted II idriftsat med samlede effekter på henholdsvis 209 og 207 MW.

Tendensen i retning af relativt højere afregningspris til havmøller og underkompensation til ”10-øres møllerne” vil blive forstærket, når Anholt med en samlet effekt på 400 MW tages i drift i 2013.

Den samlede økonomiske betydning af underkompensationen vil vokse i takt med at de store årgange af vindmøller opstillet i årene 1996-99 i løbet af de næste par år udløber af overgangsordningen og overgår til 10-øres-tillægget op til de nævnte 36 øre.

Udviklingen i 10-øres-tillægget i perioden 2008-2010

De fleste ”10-øres møller” (ca.65 %) handler for øjeblikket deres strøm hos elhandelskabet Vindenergi Danmark. De øvrige afregner hos elselskabet EnergiDanmark eller via Energinet.dk.

Den gennemsnitlige afregning for de ”10-øres møller”, hvor Energinet.dk optræder i rollen som kommerciel aktør er anført i nedenstående tabeller for henholdsvis Vest og Øst for årene 2008-2010 sammen med de af Energinet.dk beregnede pristillæg. De måneder hvor pristillægget sammen med markedsprisen ikke når op på de forventede 36 øre er markeret med rødt og måneder med overkompensation er grønne.

For det vestlige prisområde i Danmark går tendensen tydeligt i retning af flere måneder med større underkompensation, dog med enkelte måneder hvor afregning og pristillæg svagt overstiger 36 øre. I det østlige Danmark er billedet mere broget med en samlet underkompensation i 2008 og 2009, mens der i 2010 var tale om overkompensation, pga. flere måneder medio året 2010 med overkompensation. Den tydelige underkompensation i januar 2011 var dog også gældende for det østlige område.

Afregning og pristillæg op til 36 øre/kWh hos Energinet.dk					
Vest					
		Afregning	Pristillæg	I alt	Manko, øre/kWh
2008	januar	33,2	2,6	35,8	-0,2
	februar	30,3	5,5	35,8	-0,2
	marts	25,4	10	35,4	
	april	39,3	0	39,3	
	maj	42,2	0	42,2	
	juni	51,9	0	51,9	
	juli	51,7	0	51,7	
	august	47,6	0	47,6	
	september	57,2	0	57,2	
	oktober	42,2	0	42,2	
	november	36,2	0	36,2	
	december	28,7	6,6	35,3	-0,7
I alt 2008					
2009	januar	29,3	6,5	35,8	-0,2
	februar	26,7	9,1	35,8	-0,2
	marts	24,4	10	34,4	
	april	24,9	10	34,9	
	maj	25	10	35	
	juni	26,5	9,6	36,1	0,1
	juli	23,7	9,9	33,6	-0,1
	august	27,3	8,9	36,2	0,2
	september	24,5	10	34,5	
	oktober	23,8	10	33,8	
	november	25,2	10	35,2	
	december	24,7	10	34,7	
I alt 2009					
2010	januar	30,2	5,529	35,729	-0,271
	februar	30,1	4,711	34,811	-1,189
	marts	28,8	7,004	35,804	-0,196
	april	30,3	5,966	36,266	0,266
	maj	29,5	6,27	35,77	-0,23
	juni	31,3	4,768	36,068	0,068
	juli	34	2,058	36,058	0,058
	august	31,9	3,998	35,898	-0,102
	september	36,2	0	36,2	
	oktober	35,6	0,2	35,8	-0,2
	november	36,4	0	36,4	
	december	38,2	0	38,2	
I alt 2010					
2011	januar	33,67	1,231	34,901	-1,099

Afregning og pristillæg op til 36 øre/kWh hos Energinet.dk					
Øst		Afregning	Pristillæg	I alt	Manko, øre/kWh
2008	januar	34,3	1,4	35,7	-0,3
	februar	28,3	7,4	35,7	-0,3
	marts	22,5	10	32,5	
	april	36,6	0	36,6	
	maj	42	0	42	
	juni	56,5	0	56,5	
	juli	49,9	0	49,9	
	august	48,6	0	48,6	
	september	57,1	0	57,1	
	oktober	45,3	0	45,3	
	november	43	0	43	
	december	36,3	0	36,3	
I alt 2008					
2009	januar	32,8	2,9	35,7	-0,3
	februar	28	8	36	
	marts	26,3	9,7	36	
	april	25	9,8	34,8	-1,2
	maj	25,2	10	35,2	
	juni	27	9,3	36,3	0,3
	juli	24,9	9,9	34,8	-0,1
	august	30	6,9	36,9	0,9
	september	30,2	6,3	36,5	0,5
	oktober	32,2	3,6	35,8	-0,2
	november	28,7	7,1	35,8	-0,2
	december	44,5	0	44,5	
I alt 2009					
2010	januar	45,6	0	45,6	
	februar	66,6	0	66,6	
	marts	40,1	0	40,1	
	april	30,4	5,783	36,183	0,183
	maj	26,8	9,47	36,27	0,27
	juni	30,2	6,089	36,289	0,289
	juli	33,2	3,323	36,523	0,523
	august	35,8	1,18	36,98	0,98
	september	37,8	0	37,8	
	oktober	38,4	0	38,4	
	november	40,6	0	40,6	
	december	60,4	0	60,4	
I alt 2010					
2011	januar	33,8	0,957	34,757	-1,243

En tilsvarende sammenligning for Vindenergi Danmark og for EnergiDanmark af den gennemsnitlige markedspris og de af Energinet.dk beregnede pristillæg er anført i vedlagte bilagstabel. Hovedtendenserne er de samme for alle tre aktører. Størrelsen af underkompensationerne synes en anelse mindre hos Vindenergi Danmark end hos Energinet.dk og hos EnergiDanmark er udsvingene i nogle tilfælde relativt større, hvilket måske kan tilskrives at Energidanmarks samlede portefølje af vindmøller ikke er så stor, hvorved tilfældige differencer slår kraftigere igennem i de gennemsnitlige priser.

Den samlede økonomiske effekt fra 2008 til januar 2011

Ved at sammenholde under- og overkompensationerne opgjort som øre/kWh med de producerede antal kilowatt-timer kan den samlede økonomiske effekt beregnes. Alle hovedtal er anført i vedlagte bilagstabel. I 2010 var den samlede produktion fra ”10-øres møllerne” på knap 3,5 TWh. Til sammenligning var den samlede produktion fra alle vindmøller i Danmark ca. 7,8 TWh og fra alle landmøller ca. 5,1 TWh i 2010.

Selvom der i enkelte måneder – særligt i 2010 – forekommer overkompensation, så synes hovedtendensen at være en stigende underkompensation, jf. nedenstående tabel med samlede opgørelser pr. år (samt for januar 2011) opgjort ud fra de gennemsnitpriser som var gældende for de pt. tre aktører på vindkraftmarkedet.

Under eller overkompensation pr. år i f. m. 10-øres-pristillægget

<u>Mio. kr.</u>	<u>Energinet.dk</u>	<u>Vindenergi Danmark</u>	<u>EnergiDanmark</u>
Vest			
2008	-1,800	-0,954	
2009	-0,359	-0,699	
2010	-3,803	-3,292	-3,390
Jan. 2011	-2,686	-1,635	-3,052
Øst			
2008	-0,469	-0,328	
2009	-0,050	-0,652	
2010	0,920	1,162	1,209
Jan. 2011	-0,739	-0,620	-0,311
Hele DK			
2008	2,269	-1,282	
2009	-0,409	-1,349	
2010	-2,883	-2,130	-2,181
Jan. 2011	-3,425	2,255	-3,363

Note om beregningsteknik:

Produktionstallene udtrukket fra Energistyrelsens Stamdataregister, som dog i skrivende stund ikke er opdateret længere end til september 2010. Udtrukket er således landmøller > 25 kW med en alder på mellem 10 og 20 år opgjort ud fra året for nettilslutning. Møllerne som er nettilsluttet i 2003 og 2004 er ligeledes

inkluderet. Med denne opgørelse på årsbasis er den samlede produktion en smule overvurderet, da møllerne først træder ind i ordningen løbende gennem året og nogle heller ikke har opnået fuldlast endnu. På den anden side er der dog også enkelte møller, der er pillet ned. Produktionstallene for årene 2008 og 2009 er fordelt på de enkelte måneder ud fra fordelingen af årets vindindex og for månederne okt.-dec. 2010 er produktionen anslået ud fra de hidtidige 2010-måneders vindindex. Produktionen i januar 2011 er forudsat lig med produktionen i måneden før, dvs. december 2010. Året 2010 er det første hele år, hvor der foreligger afregningspriser fra Energi Danmark.

Forslag til ændring af beregningsmetode

Trods enkelte måneder med overkompensation er der en tydelig tendens til at ”10-øres møllerne” ikke opnår det pristillæg som sammen med markedsprisen var forudsat at udgøre 36 øre i følge de politiske aftaler.

Tendensen vil forstærkes af den fortsatte havmølleudbygning som i høj grad er politisk bestemt og den samlede underkompensation vil vokse i takt med at flere møller de næste par år går fra overgangsordningen til en aldersperiode mellem 10 og 20 år.

Løsningen er en relativ simpel revision af den beregningsmetodik som Energinet.dk benytter, således at man i stedet for det nuværende samlede gennemsnit for alle vindmøller bruger alle ”10-øres møllernes” timeproduktion og de officielle timespotpriser.

Forslag til ny § 51, stk. 2, nr. 2:

*Markedsprisen for elektricitet fra vindmøller omfattet af § 38 bortset fra de i nr. 3 nævnte fastsættes på månedsbasis som et vægtet gennemsnit af markedsværdien af den samlede elproduktion fra **de pågældende** vindmøller **omfattet af § 38** i pågældende område ved spotprisen, jf. stk.3.*

Bilagstabeller:

Afregning og pristillæg op til 36 øre/kWh hos Energinet.dk							
Vest							
		Afregning	Pristillæg	I alt	Manko, øre/kWh	Produktion, kWh	Manko, kr.
2008	januar	33,2	2,6	35,8	-0,2	286.602.036	-573.204
	februar	30,3	5,5	35,8	-0,2	237.342.311	-474.685
	marts	25,4	10	35,4		208.980.651	
	april	39,3	0	39,3		73.143.228	
	maj	42,2	0	42,2		59.708.757	
	juni	51,9	0	51,9		141.808.299	
	juli	51,7	0	51,7		89.563.136	
	august	47,6	0	47,6		122.402.953	
	september	57,2	0	57,2		91.055.855	
	oktober	42,2	0	42,2		179.126.272	
	november	36,2	0	36,2		198.531.618	
	december	28,7	6,6	35,3	-0,7	107.475.763	-752.330
		I alt 2008					
2009	januar	29,3	6,5	35,8	-0,2	204.061.723	-408.123
	februar	26,7	9,1	35,8	-0,2	141.273.501	-282.547
	marts	24,4	10	34,4		188.364.667	
	april	24,9	10	34,9		109.879.389	
	maj	25	10	35		184.440.404	
	juni	26,5	9,6	36,1	0,1	166.781.216	166.781
	juli	23,7	9,9	33,6	-0,1	129.500.709	-129.501
	august	27,3	8,9	36,2	0,2	147.159.896	294.320
	september	24,5	10	34,5		192.288.931	
	oktober	23,8	10	33,8		198.175.327	
	november	25,2	10	35,2		260.963.550	
	december	24,7	10	34,7		147.159.896	
		I alt 2009					
2010	januar	30,2	5,529	35,729	-0,271	281.900.458	-763.950
	februar	30,1	4,711	34,811	-1,189	178.813.764	-2.126.096
	marts	28,8	7,004	35,804	-0,196	244.737.810	-479.686
	april	30,3	5,966	36,266	0,266	247.598.299	658.611
	maj	29,5	6,27	35,77	-0,23	233.154.414	-536.255
	juni	31,3	4,768	36,068	0,068	166.549.070	113.253
	juli	34	2,058	36,058	0,058	147.459.763	85.527
	august	31,9	3,998	35,898	-0,102	189.749.784	-193.545
	september	36,2	0	36,2		255.721.865	
	oktober	35,6	0,2	35,8	-0,2	280.310.583	-560.621
	november	36,4	0	36,4		310.540.156	
	december	38,2	0	38,2		244.384.868	
		I alt 2010					
2011	januar	33,67	1,231	34,901	-1,099		-2.685.790

Vest	Vindenergi Danmark			Energi Danmark		
	Afregning	Manko, øre/kWh	Manko, kr.	Afregning	Manko, øre/kWh	Manko, kr.
jan-08	33,3	-0,1	-286.602			
feb	30,4	-0,1	-237.342			
marts	25,5					
april	39,2					
maj	41,7					
juni	51,3					
juli	51,5					
aug	47,1					
sept	57					
okt	42,5					
nov	36,3					
dec	29	-0,4	-429.903			
I alt 2008			-953.847			
jan-09	29,3	-0,2	-408.123			
feb	26,8	-0,1	-141.274	27,16	0,26	
marts	24,4			24,31		
april	24,9			24,8		
maj	24,7			25		
juni	26,3	-0,1	-166.781	26,57	0,17	
juli	23,8	-0,1	-129.501	24,4	-0,1	
aug	27,2	0,1	147.160	27,49	0,39	
sept	24,4			24,5		
okt	23,9			25,3		
nov	25,3			25,3		
dec	25,2			25,21		
I alt 2009			-698.519			
2010	30,2	-0,271	-763.950	30,54	0,069	194.511
feb	30,1	-1,189	-2.126.096	31,26	-0,029	-51.856
marts	28,9	-0,096	-234.948	28,75	-0,246	-602.055
april	30,2	0,166	411.013	30,16	0,126	311.974
maj	29,6	-0,13	-303.101	28,64	-1,09	-2.541.383
juni	31,3	0,068	113.253	31,4	0,168	279.802
juli	34	0,058	85.527	33,25	-0,692	-1.020.422
aug	31,9	-0,102	-193.545	32,2	0,198	375.705
sept	36,2			36,23		
okt	35,7	-0,1	-280.311	35,68	-0,12	-336.373
nov	36,2			36,14		
dec	38,5			39,67		
I alt 2010			-3.292.157			-3.390.096
jan-11	34,1	-0,669	-1.634.935	33,52	-1,249	-3.052.367

Afregning og pristillæg op til 36 øre/kWh hos Energinet.dk							
Øst		Afregning	Pristillæg	I alt	Manko, øre/kWh	Produktion kWh	Manko, kr.
2008	januar	34,3	1,4	35,7	-0,3	85.598.947	-256.797
	februar	28,3	7,4	35,7	-0,3	70.886.628	-212.660
	marts	22,5	10	32,5		62.415.899	
	april	36,6	0	36,6		21.845.565	
	maj	42	0	42		17.833.114	
	juni	56,5	0	56,5		42.353.646	
	juli	49,9	0	49,9		26.749.671	
	august	48,6	0	48,6		36.557.884	
	september	57,1	0	57,1		27.195.499	
	oktober	45,3	0	45,3		53.499.342	
	november	43	0	43		59.295.104	
	december	36,3	0	36,3		32.099.605	
		I alt 2008					
2009	januar	32,8	2,9	35,7	-0,3	53.032.745	-159.098
	februar	28	8	36		36.714.977	
	marts	26,3	9,7	36		48.953.303	
	april	25	9,8	34,8	-1,2	28.556.093	-342.673
	maj	25,2	10	35,2		47.933.443	
	juni	27	9,3	36,3	0,3	43.344.070	130.032
	juli	24,9	9,9	34,8	-0,1	33.655.396	-33.655
	august	30	6,9	36,9	0,9	38.244.768	344.203
	september	30,2	6,3	36,5	0,5	49.973.164	249.866
	oktober	32,2	3,6	35,8	-0,2	51.502.954	-103.006
	november	28,7	7,1	35,8	-0,2	67.820.722	-135.641
	december	44,5	0	44,5		38.244.768	
		I alt 2009					
2010	januar	45,6	0	45,6		72.721.281	
	februar	66,6	0	66,6		57.733.897	
	marts	40,1	0	40,1		62.057.357	
	april	30,4	5,783	36,183	0,183	57.254.494	104.776
	maj	26,8	9,47	36,27	0,27	56.091.541	151.447
	juni	30,2	6,089	36,289	0,289	32.851.249	94.940
	juli	33,2	3,323	36,523	0,523	29.321.067	153.349
	august	35,8	1,18	36,98	0,98	42.364.372	415.171
	september	37,8	0	37,8		62.735.066	
	oktober	38,4	0	38,4		68.162.843	
	november	40,6	0	40,6		75.513.738	
	december	60,4	0	60,4		59.475.422	
		I alt 2010					
2011	januar	33,8	0,957	34,757	-1,243		-739.279

Øst	Vindenergi Danmark			Energi Danmark		
	Afregning	Manko	Manko, kr.	Afregning	Manko	Manko, kr.
jan-08	34,3	-0,3	-256.797			
feb	28,5	-0,1	-70.887			
narts	22,5					
april	36,4					
maj	42					
juni	56,8					
juli	50,1					
aug	48,6					
sept	57,1					
okt	45,5					
nov	43,1					
dec	36,5					
I alt 2008			-327.683			
jan-09	32,9	-0,2	-106.065			
feb	28					
narts	26,3					
april	24,9	-1,3	-371.229	24,9	-1,3	
maj	25			24,4		
juni	26,9	0,2	86.688	26,66	-0,04	
juli	23,3	-0,1	-33.655	24,5	-0,1	
aug	28,3	-0,8	-305.958	28,44	-0,66	
sept	30,1	0,4	199.893	29,4	-0,3	
okt	32,3	-0,1	-51.503	32,36	-0,04	
nov	28,8	-0,1	-67.821	28,4	-0,5	
dec	45,6			45,31		
I alt 2009			-649.651			
jan-10	46,3			47,02		
feb	64,6			67,5		
narts	41			40,95		
april	30,4	0,183	104.776	30,29	0,073	41.796
maj	27	0,47	263.630	27,48	0,95	532.870
juni	30,2	0,289	94.940	29,79	-0,121	-39.750
juli	33,5	0,823	241.312	33,43	0,753	220.788
aug	35,9	1,08	457.535	35,89	1,07	453.299
sept	38			39,94		
okt	38,2			38,16		
nov	40,6			40,53		
dec	62,2			61,72		
I alt 2010			1.162.194			1.209.002
jan-11	34	-1,043	-620.329	34,52	-0,523	-311.056